

# **Закон України Про академічну доброчесність**

**(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2026, № 13,  
ст.35)**

Цей Закон проголошує базові цінності та визначає основні принципи і правила академічної доброчесності, правові та організаційні механізми її формування та забезпечення, основні ознаки і види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на такі порушення.

автор - фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

**академічна доброчесність** - сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

джерело інформації - друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;

навчальна робота - результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

8) уповноважений орган - колегіальний орган закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до цього Закону розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом;

9) уповноважена особа - педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до цього Закону реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом.

Цей Закон поширюється на суспільні відносини, що виникають у зв'язку з провадженням академічної діяльності, яка охоплює:

наукову, науково-педагогічну, педагогічну, викладацьку діяльність;

навчальну діяльність здобувачів освіти;

освітню діяльність закладів освіти, наукових установ;

створення, виконання та оцінювання проектів у сфері освіти і науки;

створення, **рецензування**, наукове редагування академічних творів;

проведення олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру у сфері освіти і науки та участь у таких заходах (далі - конкурси);

присудження наукових ступенів і ступенів освіти, присвоєння вчених і педагогічних звань, кваліфікаційних категорій, обрання дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України;

здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти.

Базовими цінностями академічної доброчесності є:  
чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;  
довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;  
повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;

справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності; відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;  
рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності,  
сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

Основними принципами академічної доброчесності є:

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;  
повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;  
уникнення конфлікту інтересів.

## ОСНОВНІ ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ

## ДОБРОЧЕСНОСТІ

ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;  
перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;  
чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;

доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності;  
власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;  
стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;  
вчасно, неупереджено, невибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення, застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності

# Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти

виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет;

у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;  
академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір якщо це дозволено умовами навчального завдання.

## **Академічна доброчесність під час створення та оприлюднення академічних творів**

Якщо використані результати інтелектуальної творчої діяльності (текст, зображення, ідея, розробка, твердження, відомості, думка тощо) іншої особи, про це має бути зазначено в такому академічному творі з посиланням на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора. У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повинен повідомити про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис

Крім авторів, зазначаються й інші особи, які брали участь у роботі над ним (надання рекомендацій, консультування, редагування, оформлення, виконання експериментів, розрахунків, перекладу тощо), із зазначенням характеру внеску кожної з таких осіб.

## Академічна доброчесність під час оцінювання результатів академічної діяльності

відсутність конфлікту інтересів або після його врегулювання в порядку, встановленому законодавством;  
за відсутність упередженого ставлення або дискримінації особи за будь-якою ознакою.

Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до результатів її академічної діяльності.

## **Система забезпечення академічної доброчесності включає:**

внутрішню політику щодо формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності;  
вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів, навчальних робіт;  
заходи, спрямовані на формування та утвердження культури академічної доброчесності;  
порядок формування, повноваження та відповідальність уповноважених органів;  
повноваження та відповідальність уповноважених осіб;  
процедуру розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності.

**Політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності закладу освіти, у частині, що стосується здобувачів освіти, погоджуються вищим органом самоврядування здобувачів освіти відповідного закладу (за наявності)**

Заклади освіти, наукові установи зобов'язані оприлюднювати на своїх веб-сайтах, а у разі їх відсутності - на офіційних веб-сайтах своїх засновників внутрішні акти, що визначають політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності.

# Забезпечення академічної доброчесності здобувачів освіти

Кожен педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник зобов'язаний формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності здобувачів освіти

Батьки, інші законні представники неповнолітніх здобувачів освіти зобов'язані:

- формувати у своїх дітей усвідомлення необхідності дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
- заохочувати та стимулювати своїх дітей до дотримання ними академічної доброчесності;
- сприяти дотриманню дітьми академічної доброчесності.

## **Забезпечення академічної доброчесності у видавничій діяльності**

Кожний видавець академічного твору зобов'язаний мати затверджені та оприлюднені правила, які унеможливлють опублікування академічного твору, що містить порушення академічної доброчесності. Такі правила мають визначати, зокрема, процедури належного рецензування поданих для опублікування академічних творів, їх перевірки на наявність ознак порушення академічної доброчесності, порядок розгляду інформації про можливе порушення академічної доброчесності в опублікованому академічному творі.

**Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:**

- 1) обман - свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;
- 2) несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій: порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого; упереджене оцінювання результатів академічної діяльності; застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності; надання або отримання незаслуженої переваги;

3) бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

4) привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

1) відчуже**Видами порушень академічної доброчесності є:**

ння авторства;

2) академічний плагіат;

3) приписування авторства;

4) самоплагіат;

5) фабрикація;

6) фальсифікація;

7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

8) недоброчесне оцінювання;

9) несамотійне виконання завдання;

10) недозволена допомога;

11) академічний саботаж;

12) схиляння до порушення академічної доброчесності;

13) інституційні порушення академічної доброчесності.

**Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:**

- 1) виховні заходи;
- 2) притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;
- 3) реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;
- 4) інституційні заходи реагування.

Рішення про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган або уповноважена особа.

**До академічної відповідальності може бути притягнута особа, яка на час вчинення нею порушення академічної доброчесності досягла 14-річного віку.**

## **Санкції за порушення академічної доброчесності:**

позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій); позбавлення кваліфікаційної категорії;  
позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою.

## **Заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:**

догана;  
звільнення із закладу освіти, наукової установи.

**Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:**

1) виховні заходи реагування:

відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;

усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

повторне виконання завдання;

**заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:**

повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;  
повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);  
позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

**Академічний саботаж** - це діяння (дія чи бездіяльність) педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності.

За вчинення академічного саботажу до особи застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами, умовами конкурсу, якщо інше не встановлено законом.

**Закон введений в дію 31  
липня 2026 року.**